

**МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ****БОДНАР Тетяна, СЛІПЧЕНКО Олександр<sup>2</sup>**<sup>1</sup> Вінницького фінансово-економічного університету<https://orcid.org/0000-0002-5945-2306>e-mail: [tetyana.bodnar0705@gmail.com](mailto:tetyana.bodnar0705@gmail.com)<sup>2</sup> Вінницького фінансово-економічного університетуe-mail: [rektor-vfeu@ukr.net](mailto:rektor-vfeu@ukr.net)

Стаття присвячена дослідженню державного регулювання у сфері використання земельних ресурсів в умовах мінливого безпекового середовища. Автором аналізуються основні чинники, що впливають на ефективність регуляторної політики щодо землекористування, зокрема з урахуванням безпекових викликів, які постають перед державою. В роботі розглядаються сучасні підходи до управління земельними ресурсами та визначаються основні напрями вдосконалення регуляторної політики. Зокрема, акцентується увага на необхідності розробки нових методик оцінки ризиків та запровадження ефективних механізмів моніторингу і контролю за використанням земель. Особливу увагу приділено питанням забезпечення прозорості та доступності інформації про земельні ресурси для громадськості, що сприятиме підвищенню рівня довіри до державних інституцій та ефективності регуляторних заходів. Висновки дослідження можуть бути використані для розробки рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері управління земельними ресурсами в умовах підвищених безпекових ризиків.

Ключові слова: метод обліку, бухгалтерський облік землі, оцінка землі, земельні ресурси, вартість землі.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-2>

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ  
ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Сучасний стан контролю використання земельних ресурсів з точки зору обліку та оподаткування відображає складність системи регулювання цього процесу і виклики, що виникають у зв'язку з економічною динамікою та соціальними потребами. Однією з головних проблем є неоднорідність у системі обліку земельних ресурсів, що ускладнює порівняння та аналіз даних. Існує проблема складності системи оподаткування земельних власностей. Різні підходи до оподаткування можуть створювати адміністративні та фінансові перешкоди для контролю та управління. Більше того, неоднаковість використання земель з погляду оподаткування може стимулювати нерівномірний розвиток різних галузей господарства та впливати на соціальну справедливість. Тенденції у цій сфері включають в себе застосування цифрових технологій у обліку та оподаткуванні, створення єдиних баз даних земельних ресурсів для стандартизації процесів, а також реформи в системі оподаткування для забезпечення більшої прозорості та ефективності.

**АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ**

Дослідження в галузі економічної оцінки природного середовища, включаючи земельні ресурси, проведені авторами, такими як А. К. Базарова, М. М. Газалієва, С. І. Дорогунцова, І. В. Замули, С. В. Козменкової, А. С. Кузнецова, К. В. Мальцева, І. П. Манько, Е. А. Петрова, О. В. Попело, В. І. Кифяк та іншими, забезпечили значну теоретичну та методологічну базу для подальших досліджень у сфері формування та обліку земельних відносин. Проте в сучасних умовах необхідно розглядати всі аспекти земельних відносин у рамках бухгалтерського обліку шляхом інтеграції відповідних розділів галузей суміжних наук, таких як економіка землекористування, земельне право, державний кадастр нерухомості, земельний і фінансовий ринки, економіка нерухомості, регіональна економіка та інші.

**ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ,  
КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ**

Потреба у розвитку методичного інструментарію з обліку та оподаткування земельних ресурсів виокремлюється в сучасному контексті через ряд факторів. По-перше, існує неоднорідність у системі обліку земельних ресурсів, що ускладнює порівняння та аналіз даних. Створення єдиних стандартів та методик дозволить забезпечити стандартизацію та однорідність у цій сфері. По-друге, система оподаткування земельних власностей потребує модернізації, оскільки зміни в економіці та соціумі вимагають адаптації цих систем до нових реалій. Також важливо враховувати використання новітніх технологій, зокрема геоінформаційних систем та інтернет-платформ, для ефективного обліку та оподаткування земельних ресурсів. Забезпечення більшої прозорості та відкритості у цих процесах також вимагає розробки відповідного методичного інструментарію.

## ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Аналіз, розробка та вдосконалення методичного інструментарію контролю за використанням земельних ресурсів для забезпечення їх ефективного і раціонального управління.

## ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Конституцією України землю проголошено національним багатством, яке перебуває під особливою охороною держави (ст. 14). [1] Землі України є основою держави, оскільки забезпечують розселення населення, підтримують всі галузі народного господарства та є ключовим ресурсом для деяких виробництв, тому важливим є питання контролю за використанням земельних ресурсів.

Зараз можна відмітити гостру необхідність у доступі до інформації про стан та використання земельних ресурсів в Україні, яка є не лише стратегічною, але й оперативною в управлінні. Більше 80% земельних ресурсів, призначених для сільського господарства, знаходяться під операційною орендою, і, відповідно, не відображаються у фінансових звітах підприємств. Таким чином, потрібно зосередити зусилля науки та практики обліку і аналізу на вирішенні цієї проблеми.

Теоретичні основи методичного інструментарію полягають у визначенні ключових теоретичних концепцій, таких як облік земельних ресурсів та оподаткування земельних ресурсів. Облік земельних ресурсів передбачає систематичний та структурований процес фіксації та аналізу інформації про їх використання та стан, у той час як оподаткування земельних ресурсів охоплює набір законодавчих норм, спрямованих на збирання фінансових коштів та стимулювання раціонального використання землі.

Основні принципи та підходи до створення методичного інструментарію включають інтеграцію даних з різних джерел, стандартизацію процесів для забезпечення послідовності та однорідності, автоматизацію для ефективного збору, обробки та аналізу даних, прозорість та доступність інформації для всіх зацікавлених сторін, а також урахування фінансової стійкості та ефективного управління фінансовими ресурсами.

Існує великий спектр підходів та методик обліку та контролю за земельними ресурсами. Кожен з цих методів має свої недоліки та переваги, порівняльний аналіз підходів розглянуто в Табл. 1

Як видно з таблиці жоден метод контролю не досконалий, тому необхідно використовувати комбінацію методів для досягнення максимальних результатів з використанням адекватних ресурсів. Також як ми бачимо з таблиці, найбільш ефективними і точними методами контролю є методи з використанням супутників і GPS-технологій, проте в зв'язку нападом російської федерації на Україну 2014 року і повно-масштабним вторгненням 2022 року використання цих технологій насамперед направлена на боротьбу з загарбником, тому використання цих технологій для цивільної мети сильно ускладнене.

Міжнародний досвід в сфері контролю за використанням земельних ресурсів теж різноманітний. Розвинуті країни надають перевагу високотехнологічним методам, до прикладу, в США це використання комплексних ГІС-систем та ДЗЗ для моніторингу та управління земельними ресурсами, зокрема у сільському господарстві та містобудуванні, а в ЄС були впроваджені інтегровані системи контролю, що поєднують ГІС, ДЗЗ, GPS та автоматизовані системи моніторингу для забезпечення сталого розвитку та охорони навколишнього середовища. Австралія використовує супутникові дані та ГІС для управління земельними ресурсами у контексті водних ресурсів та екологічної стабільності.

Критичний аналіз існуючих методик контролю використання земельних ресурсів дозволяє виявити їхні переваги та недоліки, що є важливим етапом для розробки ефективного методичного інструментарію. Кожен метод має свої особливості та сферу застосування, що вимагає комплексного підходу для досягнення максимальних результатів у контролі та управлінні земельними ресурсами.

Таблиця 1

**Огляд та критичний аналіз методів контролю використання земельних ресурсів,  
їх переваг і недоліків**

Метод контролю	Опис	Переваги	Недоліки
Традиційні методи контролю	Використання паперових карт, інспекцій на місцях, реєстрів та звітів для моніторингу використання земель	Простота застосування, низька вартість впровадження, легкість у використанні для невеликих територій.	Часомісткість, висока ймовірність людських помилок, обмежена можливість оперативного оновлення даних, складність у масштабуванні.
Геоінформаційні системи (ГІС)	Використання комп'ютерних систем для збирання, зберігання, аналізу та візуалізації просторових даних.	Висока точність та деталізація даних, можливість обробки великих обсягів інформації, інтеграція з іншими джерелами даних, оперативне оновлення інформації.	Висока вартість впровадження та обслуговування, потреба у кваліфікованих спеціалістах, складність для користувачів без технічної підготовки.
Дистанційне зондування Землі (ДЗЗ)	Використання супутникових та аерофотознімків для моніторингу змін на земній поверхні.	Широке охоплення територій, регулярне оновлення даних, можливість виявлення змін у важкодоступних районах, висока точність вимірювань.	Висока вартість даних та їх обробки, залежність від погодних умов, необхідність у спеціалізованому програмному забезпеченні та знаннях.
GPS-технології	Використання глобальної системи позиціонування для точного визначення місцезнаходження та моніторингу земельних ділянок.	Висока точність визначення координат, мобільність та зручність використання, інтеграція з іншими системами.	Вартість обладнання, залежність від супутникового сигналу, обмежена ефективність у густонаселених або закритих територіях.
Автоматизовані системи моніторингу та управління	Використання комплексних програмних рішень для автоматизації збору, аналізу та управління даними про використання земель.	Висока ефективність та точність, можливість інтеграції з іншими системами управління, оперативність обробки даних.	Висока вартість розробки та впровадження, потреба у висококваліфікованих фахівцях, складність адаптації до конкретних умов.
Аналіз великих даних (Big Data) та машинне навчання	Використання сучасних технологій для аналізу великих обсягів даних з метою виявлення закономірностей та прогнозування змін у використанні земель.	Висока точність прогнозів, можливість обробки даних у реальному часі, виявлення прихованих закономірностей та трендів.	Висока вартість впровадження, потреба у великих обчислювальних ресурсах, складність у реалізації та інтерпретації результатів.

*Систематизовано автором*

Методичний інструментарій для контролю використання земельних ресурсів складається з різних структурних елементів, які об'єднуються для забезпечення ефективного моніторингу та управління цими ресурсами.

Основні компоненти та їх функції :

1. Система обліку та збору даних:

Цей компонент включає в себе різноманітні інструменти та методи для збору та обробки інформації про земельні ділянки, їх використання та стан. Сюди входять ГІС, системи дистанційного зондування, а також бази даних і програмне забезпечення для збору та аналізу даних.

2. Методи аналізу та оцінки:

Цей компонент забезпечує інструменти для проведення аналізу та оцінки стану та використання земельних ресурсів. Він може включати в себе методи статистичного аналізу, моделювання, прогнозування та інші техніки для отримання об'єктивної інформації про земельні ресурси.

3. Система моніторингу та контролю:

Цей компонент забезпечує можливість відстеження та контролю за використанням земельних ресурсів в реальному часі. Він може включати в себе автоматизовані системи моніторингу, сенсори, відеоспостереження та інші засоби для виявлення порушень та недоліків у використанні землі.

#### 4. Інструменти звітності та аналітики:

Цей компонент забезпечує можливість генерації звітів та аналітичних документів на основі зібраної інформації про земельні ресурси. Він дозволяє здійснювати моніторинг та аналіз ефективності використання землі, а також робити прогнози та приймати управлінські рішення.

Всі компоненти спільно працюють для забезпечення ефективного управління та контролю за використанням земельних ресурсів, дозволяючи зробити процес більш прозорим, ефективним та стабільним.

Актуальним стає питання розробки алгоритмів контролю та моделювання процесів використання земельних ресурсів. Розробка алгоритмів контролю полягає у створенні послідовності кроків та процедур, які дозволяють системі ефективно виявляти, відстежувати та реагувати на будь-які незвичайні або небажані події у використанні земельних ресурсів. Ці алгоритми можуть включати в себе автоматизовані системи моніторингу, методи аналізу даних, виявлення аномалій та навіть прогностичні моделі для передбачення майбутніх подій.

Моделювання процесів використання земельних ресурсів передбачає побудову математичних або комп'ютерних моделей, які відображають різні аспекти цього процесу. Ці моделі можуть охоплювати такі аспекти, як динаміка змін використання землі в часі, прогнозування наслідків різних сценаріїв використання, аналіз впливу різних факторів на стан земельних ресурсів та інше. Моделі можуть бути використані для прийняття управлінських рішень, розробки стратегій використання земель або для проведення наукових досліджень з цієї галузі.

В зв'язку з великими масивами даних пов'язаних з контролем використання земельних ресурсів постає питання програмного забезпечення для обробки і збору даних.

На сьогоднішній день існує ряд програмних засобів, спрямованих на контроль використання земельних ресурсів, але більшість з них не забезпечують повного охоплення всіх аспектів обліку та оподаткування. Деякі з них спеціалізуються на візуалізації геоданих (наприклад, ГІС), інші - на фінансовому обліку, але вони часто працюють окремо один від одного, що ускладнює інтеграцію та аналіз інформації.

Щоб вдосконалити систему контролю використання земельних ресурсів з точки зору обліку та оподаткування, можна розглянути наступні пропозиції:

1. Інтегрована платформа: Розробка програмного забезпечення, яке об'єднує функції геоінформаційних систем з фінансовим обліком. Це дозволить забезпечити повний огляд та аналіз земельних ресурсів на всіх рівнях, починаючи від географічного розташування і закінчуючи фінансовими показниками.

2. Автоматизація обліку: Розробка інструментів для автоматизованого збору та обробки даних з різних джерел, що дозволить уникнути помилок та забезпечить однорідність обліку.

3. Аналітичні можливості: Вдосконалення програмного забезпечення для забезпечення аналітичних здібностей, включаючи можливість прогнозування наслідків різних стратегій використання землі та оцінку їх фінансового впливу.

4. Узгодженість з законодавством: Врахування вимог законодавства щодо обліку та оподаткування земельних ресурсів у розробці програмного забезпечення, щоб забезпечити відповідність усім нормам і правилам.

Створення такого програмного забезпечення допоможе забезпечити більш ефективний та прозорий контроль за використанням земельних ресурсів з урахуванням їх фінансових аспектів.

Важливою проблемою контролю використання земельних ресурсів, є питання бухгалтерського обліку даних ресурсів.

Згідно з чинним законодавством, операція з отримання земельних ресурсів в сучасних умовах оформляється " актом прийому-передачі (внутрішнього переміщення)" основних засобів. "З іншого боку, в існуючих формах не передбачено розкриття докладної інформації про специфічні характеристики окремих земельних ділянок. Наприклад, це стосується інформації про право користування ділянкою (частка) - (право власності, оренди або суборенди) і правостановлюючому документі, типі земельних ділянок, їх родючості, типі ділянки, місцезнаходження, складі, кадастровому номері, наявності певних будівель на ділянці, додаткової інформації про опис, планування кордонів, поточна система сівозміни. Крім того, якщо земельну

ділянку отримано підприємством, вказуються такі дані, як Обладнання, Рік побудови (випуску), норма амортизації, залишкова вартість. Ви не можете ввести дані в уніфікованій формі.

Тому рекомендується вводити спеціальний документ під назвою "Акт прийому-передачі (обміну) земельної ділянки", яка розкриває характеристики самого сайту і надає всю інформацію про його придбання та подальшої експлуатації (реквізити підприємства, передача земельної ділянки та підприємства його отримання, категорія земель за цільовим призначенням і типом землі, якість ґрунтів, поліпшення вмісту, розташування ділянки, якій присвоюється сайт, з якого моменту він працює на цьому підприємстві, його баланс і нормативної грошової оцінки, і наказ або договір, за яким реєстрація або передача земельних ділянок здійснюється), а також склад комісії, щоб підписати цей документ.[6]

На даний момент створення єдиного звіту, який характеризує діяльність сільськогосподарських підприємств, визначає показники ефективності та надає вичерпну інформацію про використання власних земельних ресурсів та орендованих земельних ресурсів, в сучасних умовах не вирішується. В даний час важливе місце в системі статистичної звітності сільськогосподарських підприємств займає форма "основні економічні показники сільськогосподарських підприємств", яка фактично замінює існуючі професійні форми звітності: "виробництво і продуктивність праці", "реалізація сільськогосподарської продукції", "виробництво і собівартість продукції рослинництва", "виробництво і собівартість продукції тваринництва" [3]. Звіт заповнюється на підставі первинних та облікових даних і документів з обліку земельних ресурсів - права власності на земельні ділянки та постійного користування землею, записів у земельно-кадастровій книзі, договорів оренди (часток) земельних ділянок та інших даних Державного земельного обліку.

Інформація про орендовані земельні ділянки та розмір їх платежів також відображена у формах "підсумковий звіт про результати сівби на урожай 20 \_\_" та "звіт про реалізацію сільськогосподарської продукції".

В результаті інформація про земельні ресурси сільськогосподарських підприємств представлена в різних формах статистичної звітності, але, тим не менш, містить ідентичні показники. Водночас форма статистичної звітності, в якій формується інформація про земельні ресурси натурального господарства, не має яскраво вираженого взаємозв'язку зі вартісними даними фінансової звітності.[6]

Отже, сприйняття земельних ресурсів як складової довгострокових активів і засобу виробництва вимагає зміни підходу до подання інформації у формі звітності.

Для полегшення контролю за використанням земельних ресурсів необхідно розподілити земельні ділянки за категоріями і формами володіння і користування землею (наприклад, землі, що знаходяться у власності і постійному користуванні; землі, що знаходяться у фінансовій оренді; землі, що знаходяться в заставі; земельні ділянки, що знаходяться в операційній оренді і суборенді підприємств). Це допоможе проаналізувати не тільки канали володіння та отримання земельних ділянок, а й ефективність їх використання.

Соціальна складова методичного інструментарію контролю використання земельних ресурсів передбачає врахування інтересів та потреб різних соціальних груп і забезпечення справедливого та раціонального використання земельних ресурсів. Одним із ключових аспектів є забезпечення доступності та прозорості інформації про використання земель, що сприяє підвищенню обізнаності громадськості та залученню населення до процесу управління земельними ресурсами. Важливо також забезпечити участь місцевих громад у прийнятті рішень, що стосуються землекористування, що може сприяти більш відповідальному та ефективному управлінню земельними ресурсами.

Крім того, вона включає захист прав землекористувачів, особливо малих фермерів та сільських громад, шляхом створення умов для справедливого розподілу земельних ресурсів та підтримки сталого розвитку сільських територій. Це може включати надання допомоги у впровадженні екологічно стійких практик землекористування, підтримку освітніх програм для підвищення кваліфікації землевласників та землекористувачів, а також створення механізмів для вирішення конфліктів, що можуть виникати у процесі використання земельних ресурсів.

Загалом, ця складова спрямована на забезпечення збалансованого розвитку суспільства, підтримку сталого землекористування та захист прав і інтересів всіх учасників земельних відносин.

Науковці Попело О. В., Ки́фяк В. І констатують, що ситуація у сфері регулювання земельних відносин ускладнюється у зв'язку з «відсутністю сформованого впливового сектору громадянського суспільства, який би просував ідеї соціальної відповідальності; недосконалістю вітчизняної

нормативно-правової бази; браком спеціалістів, здатних професійно займатися даною проблемою; відсутністю у більшості суб'єктів достатніх фінансових резервів для реалізації соціальних проектів; низьким рівнем обізнаності суспільства про соціальні та благодійні проекти; відсутністю системи оцінки суспільних результатів соціальних програм тощо».[9]

### **ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ**

У статті проведено всебічний аналіз методичного інструментарію контролю використання земельних ресурсів, що дозволило виявити основні проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення. Виявлено, що сучасні підходи до контролю за використанням земельних ресурсів потребують суттєвого вдосконалення для забезпечення ефективного та раціонального управління цими ресурсами.

Перш за все, підкреслено важливість розробки та впровадження спеціалізованого документального забезпечення, що міститиме деталізовану інформацію про земельні ділянки. Такий підхід дозволить покращити облік земельних ресурсів, забезпечити прозорість і достовірність даних та сприяти більш ефективному управлінню.

По-друге, акцентовано увагу на необхідності інтеграції сучасних інформаційних технологій у процес контролю за використанням земель. Використання геоінформаційних систем (ГІС), дистанційного зондування та спеціалізованого програмного забезпечення дозволить автоматизувати процеси збору, обробки та аналізу даних, що підвищить ефективність контролю та моніторингу.

Крім того, підкреслено значення соціальної складової у методичному інструментарії контролю за використанням земельних ресурсів. Забезпечення участі місцевих громад у процесі прийняття рішень, підвищення прозорості інформації про земельні ресурси та захист прав землекористувачів сприятиме більш відповідальному та раціональному використанню земельних ресурсів.

На основі проведеного дослідження, запропоновано низку рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері управління земельними ресурсами. Впровадження зазначених заходів дозволить забезпечити більш ефективний контроль за використанням земельних ресурсів, сприяти сталому розвитку та збереженню навколишнього середовища.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради Україн (ВВР), 1996, Розділ 1, ст. 17
2. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.02 р. № 1531 // Облік і фінанси АПК. – 2005. – № 3. – С. 196–205.
3. Наказ Міністерства аграрної політики „Про спеціалізовану річну бухгалтерську звітність”: від 08.11.00 р. № 221 [Електронний ресурс]: Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Наказ Міністерства аграрної політики України „Про затвердження реєстрів та Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу”: від 07.03.01 р. № 49 [Електронний ресурс]: Законодавство України. – Режим доступу: <http://www.uapravo.net/data/base47/ukr47775.htm>.
5. Наказ Міністерства статистики України „Про затвердження типових форм первинного обліку”: від 29.12.95 р. № 352 // Галицькі контракти. – 1997. – № 15. – С. 10.
6. С. М. Белінська, Методичні аспекти оцінки земельних ресурсів для цілей бухгалтерського обліку. Ефективна економіка № 3,) 2015 – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3915>
7. Облік і оцінка балансової вартості земель в наукових установах і підприємствах УААН: практ. посіб. / [А.М. Третяк, В.К. Ярмолицький, В.М. Жук, В.М. Другак]. – К.: Аграрна наука, 2006. – 276 с.
8. Оцінка земель: навчальний посібник / [М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, І.В. Залуцький, О.Я. Микула та ін.]; за ред. М.Г. Ступеня. – Львів: „Новий світ – 2000”, 2005. – 308 с.
9. Попело О. В., Кифяк В. І. Державне регулювання у сфері використання земельних ресурсів в умовах мінливого безпекового середовища. *Economic Synergy*, 2023. (4), С. 23–36. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-4-2>

**REFERENCES:**

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On bookkeeping and financial reporting in Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 40, pp. 365.
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2005), "Methodology of expert money valuation of land plots", Oblik i finansy APK, vol. 3, pp. 196–205.
3. Ministry of Agriculture (2000), Order "On specialized annual financial statements" available at: <http://zakon.rada.gov.ua/> (Accessed 10 Feb 2015).
4. Ministry of Agriculture (2001), Order "On approval of the registers and guidelines on organization and accounting for journal-order form at the agricultural enterprises", available at: <http://www.uapravo.net/data/base47/ukr47775.htm> (Accessed 10 Feb 2015).
5. State Statistics Committee of Ukraine (1997), Order "On approval of standard forms of primary accounting", Halyts'ki kontrakty, vol. 15, p. 10.
6. S. M. Belinska, Methodological Aspects of Land Resources Assessment for Accounting Purposes. Efficient Economy, No. 3, 2015 – Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3915>
7. Tretiak, A.M. Yarmolyts'kyj, V.K. Zhuk, V.M. and Druhak, V.M. (2006), Oblik i otsinka balansovoi vartosti zemel' v naukovykh ustanovakh i pidpriemstvakh UAAN [Accounting and assessment of the book value of land in scientific institutions and enterprises UAAS], Ahrarna nauka, Kyiv, Ukraine.
8. Stupen', M.H. Hul'ko, R.J. Zaluts'kyj, I.V. and Mykula, O.Ya. (2005), Otsinka zemel' [Valuation of land], "Novyj svit – 2000", Lviv, Ukraine.
9. O. V. Popelo, V. I. Kifiak, State Regulation in the Field of Land Resource Use in a Changing Security Environment. Economic Synergy, 2023, (4), pp. 23–36. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-4-2>

**METHODOLOGICAL INSTRUMENTATION OF CONTROL USE OF LAND RESOURCES**

**BODNAR Tetyana, SLIPCHENKO Oleksandr**  
**Vinnitsia Financial and Economic University**

*The current state of control over the use of land resources from the point of view of accounting and taxation reflects the complexity of the system of regulation of this process and the challenges arising in connection with economic dynamics and social needs. One of the main problems is the heterogeneity in the land resource accounting system, which makes it difficult to compare and analyze data. There is a problem of the complexity of the land property taxation system. Different approaches to taxation can create administrative and financial obstacles to control and management. Moreover, the unequal use of land from the point of view of taxation can stimulate the uneven development of various branches of the economy and affect social justice. Trends in this area include the use of digital technologies in accounting and taxation, the creation of unified databases of land resources to standardize processes, as well as reforms in the taxation system to ensure greater transparency and efficiency.*

*The article is dedicated to the study of state regulation in the field of land resource use in a changing security environment. The author analyzes the main factors influencing the effectiveness of regulatory policy on land use, particularly considering the security challenges faced by the state. The paper examines modern approaches to land resource management and identifies key areas for improving regulatory policy. Emphasis is placed on the need to develop new risk assessment methodologies and to implement effective monitoring and control mechanisms for land use. Special attention is given to ensuring the transparency and accessibility of information about land resources to the public, which will enhance trust in state institutions and the effectiveness of regulatory measures. The study's conclusions can be used to develop recommendations for improving state policy in the management of land resources under increased security risks.*

*Keywords: method accounting, accounting land, land valuation, land resources, the cost of land.*